Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

INTERPELLATION

2016-11-10

Interpellation av Rolf Lindell (S) om tjänstemäns befogenheter i landstingets strategiska fastighetsinvesteringar

Nyligen har media rapporterat om hur opolitiska tjänstemän i Stockholms läns landsting fattat avgörande beslut rörande strategiska fastighetsinvesteringar – projekt värda totalt nästan tio miljarder kronor. Uppmärksamheten har särskilt gällt att VD för det landstingsägda fastighetsbolaget Locum AB på egen hand fattat beslut om att genomföra upphandlingar och tilldela kontrakt för byggentreprenader.

Det har också framkommit att en direktör i landstingsstyrelsens förvaltning gett Locums VD i uppdrag att vidta dessa åtgärder i investeringsprocessen. Jag vill med denna interpellation skapa klarhet i huruvida direktören har formell befogenhet att ge sådana uppdrag eller om direktören har fattat beslut som ligger inom politikens ansvar.

Enligt uppgift har fastighets- och investeringslandstingsrådet gett landstingsdirektören i uppdrag att belysa om nuvarande hantering är i enlighet med gällande regler. Jag vill emellertid tillfoga att tillämpningen, förutom lag- och regelenlig, också bör vara tydlig så att det klart framgår hur ansvarsfördelningen mellan politiken och de opolitiska tjänstemännen ser ut.

Frågan är komplicerad och kräver viss bakgrundsbeskrivning.

Landstingsfullmäktige beslutade den 17 mars 2015 att godkänna en reviderad investeringsstrategi för landstinget.[1] På s. 2 i strategin, under rubriken Investeringsprocess, framgår att landstingsfullmäktige ska fatta *genomförandebeslut* för investeringar.

Investeringsstrategin har en bilaga kallad Ansvars- och beslutsordning.[2] På s. 5 i bilagan, under rubriken Beslutsordning och underrubriken Beslutsordning inom

[1] Tillgänglig här: http://www.sll.se/Global/Landstinget/Styrande-dokument/Verksamhetsstod/investeringsstrategi2014.pdf
[2] Tillgänglig här: http://www.sll.se/Global/Om%20landstinget/Styrdokument/Ekonomi%20och%20intern%20kontroll/LS%201407-0854%20Ansvars-%20och%20beslutsordning.pdf

vårdverksamhet, anges för ”Locum AB” bland annat ”Verkställer landstingsfullmäktiges beslut för specificerade objekt exklusive strategiska fastighetsinvesteringar inom beslutad total utgift för objektet och enligt direktiv” (min understrykning).

På s. 6 i ansvars- och beslutsordningen, under samma rubrik och underrubrik som ovan, anges för ”Landstingsstyrelsen avseende strategiska fastighetsinvesteringar” bland annat ”Verkställer landstingsfullmäktiges beslut för specificerade objekt inom beslutad total utgift för objektet och enligt direktiv”.

Av de två senaste styckena följer alltså att det är landstingsstyrelsens ansvar att verkställa landstingsfullmäktiges genomförandebeslut rörande strategiska fastighetsinvesteringar.

De omkring tio strategiska fastighetsinvesteringar som uppmärksammats i media har emellertid aldrig behandlats av landstingsstyrelsen efter det att landstingsfullmäktige fattat genomförandebeslut. Istället har en tjänsteman vid landstingsstyrelsens *förvaltning* – direktören för avdelningen Strategiska fastighetsfrågor och investeringar (SFI) – gett Locum AB i uppdrag att upphandla byggentreprenad och fatta tilldelningsbeslut. Direktören har gjort detta utan att ha fått något uppdrag om saken av landstingsstyrelsen; landstingsstyrelsen har som sagt inte ens behandlat ärendena. Direktörens uppdrag till Locum har formen av så kallade genomförandeavtal som undertecknats av direktören och VD för Locum.

I Locums specifika ägardirektiv, senast reviderade av landstingsfullmäktige den 10 juni 20143, framgår på s. 2, under rubriken Investeringar, att ”Bolaget ska inom ramen för sin verksamhet bistå landstingsstyrelsen enligt deras begäran beträffande strategiska fastighetsinvesteringar och följa deras beslut med avseende på nämnda investeringsprojekt.”

Frågan som då uppstår är huruvida direktören för SFI självständigt kan agera i landstingsstyrelsens ställe; huruvida direktören för SFI, utan att landstingsstyrelsen ens sett ärendet, kan ”begära att Locum ska bistå landstingsstyrelsen beträffande den strategiska fastighetsinvesteringen”.

Jag ser två möjligheter för direktören att agera på det sättet.

Den första är att landstingsstyrelsen har delegerat detta slags beslut till direktören. En sådan delegation skulle framgå av landstingets dokument Arbetsordningar,

[3] Tillgängliga här: http://www.sll.se/Global/Om%20landstinget/Styrdokument/Ägarpolicy%20och%20ägardirektiv/Specifika%20ägardirektiv/Ägardirektiv_Locum%20AB.pdf

reglementen och delegationsordning som fastställdes i februari 2015[4]. I dokumentet anges på s. 66, i avdelningen Delegationsordning för landstingsstyrelsen, under rubriken Förvaltningschef Landstingsdirektör och underrubriken Fastighetsstrategiska frågor, ”Beslut rörande strategiska fastighetsfrågor och därtill hörande investeringar med ett värde på högst 50 miljoner kronor”.

I samma dokument anges på s. 70, i samma avdelning som ovan men under rubriken Vidaredelegation, att ”Landstingsdirektören får vidaredelegera sin behörighet/sin beslutanderätt till annan anställd inom landstinget. Någon ytterligare vidaredelegation är inte möjlig.”

Mot denna bakgrund skulle landstingsstyrelsen alltså ha kunnat delegera sitt ansvar för att verkställa fullmäktiges genomförandebeslut om strategiska fastighetsinvesteringar till landstingsdirektören, varefter landstingsdirektören delegerat det vidare till direktören för SFI, varefter direktören för SFI beslutat att ge Locum i uppdrag att genomföra upphandling och fatta tilldelningsbeslut.

Eftersom de strategiska fastighetsinvesteringar som uppmärksammats alla är värda långt över 50 miljoner kronor är detta emellertid inte möjligt. De kan inte ha omfattats av landstingsstyrelsens delegering till landstingsdirektören. Besluten att ge Locum uppdragen är beslut som rör strategiska fastighetsinvesteringar som var och en har ett värde långt över 50 miljoner kronor.

Den andra möjligheten är att direktören för SFI, då ett uppdrag ges till Locum, fattar ett *verkställighetsbeslut*. I dokumentet Arbetsordningar, reglementen och delegationsordning anges på s. 62, i avdelningen Delegationsordning för landstingsstyrelsen, under rubriken Inledning, att ”verkställighet innebär att ett faktiskt handlande äger rum eller att ett beslut fattas som en normal del av en tjänsteman i kraft av dennes tjänsteställning” (sic).

Men det kan också påpekas att det på s. 66 i samma dokument, i samma avdelning som ovan men under rubriken Förvaltningschef Landstingsdirektör, anges att ”Beslut om att inleda och samtliga beslut som krävs för att genomföra en upphandling för landstingsstyrelsens egna behov, understigande ett totalt upphandlingsvärde om 50 000 000 kr. Beslut om upphandling för landstings-styrelsens egna behov understigande 1 000 000 kr är verkställighetsbeslut” (min understrykning). Samma tak för vad som anses vara verkställighetsbeslut, 1 000 000 kronor, nämns på ytterligare två ställen i dokumentet. Något högre tak nämns inte.

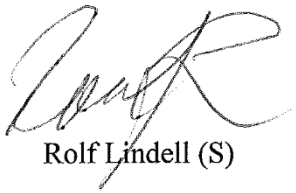
Mot bakgrund av dessa definitioner av verkställighetsbeslut verkar det osannolikt att det skulle handla om verkställighetsbeslut när direktören för SFI ger Locum i uppdrag att genomföra upphandling och fatta tilldelningsbeslut avseende strategiska fastighetsinvesteringar som var och en är värd långt över 50 miljoner kronor.

[4] Tillgängligt här: http://www.sll.se/Global/Landstinget/Styrande-dokument/Styrning-och-ledning/arbetsordningar-reglemente-delegationsordning.pdf

Mot denna bakgrund vill jag fråga fastighets- och investeringslandstingsrådet Paul Lindquist (M):

- Har direktören för SFI befogenhet att ge Locum i uppdrag att genomföra upphandlingar och fatta tilldelningsbeslut rörande strategiska fastighetsinvesteringar som var och en har ett värde över 50 miljoner kronor?
- Om ditt svar är ja, vad är grunden för den befogenheten?
- Anser du att det borde vara en politisk församlings – landstingsstyrelsens – ansvar att besluta om förfrågningsunderlag och tilldelning av kontrakt rörande investeringar av så stor betydelse och ekonomisk omfattning?

Stockholm den 10 november 2016

Rolf Lindell (S)